

Sprawa C-549/23

Streszczenie wniosku o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym na podstawie art. 98 § 1 regulaminu postępowania przed Trybunałem Sprawiedliwości

Data wpływu:

29 sierpnia 2023 r.

Oznaczenie sądu odsyłającego:

College van Beroep voor het bedrijfsleven (Niderlandy)

Data wydania postanowienia o wystąpieniu z wnioskiem o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym:

29 sierpnia 2023 r.

Strona skarżąca:

American Express Europe SA

American Express Carte France SA

Visa Europe Ltd

MasterCard Europe SA

Autoriteit Consument en Markt

Koninklijke Luchtvaart Maatschappij NV

Przedmiot postępowania głównego

Niniejszy wniosek złożono w postępowaniu w przedmiocie opłat uiszczanych na rzecz partnera w ramach co-brandingu przy wydawaniu karty kredytowej pod wspólną marką w trójstronnym systemie kart płatniczych. Autoriteit Consument en Markt jest zdania, iż opłaty te przekraczają maksymalny pułap opłaty interchange określony w rozporządzeniu 2015/751.

Przedmiot i podstawa prawna wniosku o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym

W niniejszym wniosku o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym na podstawie art. 267 TFUE sąd odsyłający stawia pytania w przedmiocie skutków zrównania trójstronnego systemu kart płatniczych z udziałem partnera w ramach co-brandingu z czterostronnym systemem kart płatniczych w świetle rozporządzenia 2015/751. Mianowicie sąd ma wątpliwości co do wykładni art. 4 i 5 rozporządzenia 2015/751, w których pojawiają się pojęcia „kompensata netto” i „opłata interchange” zakładające płatności na rzecz wydawcy, podczas gdy w trójstronnym systemie kart płatniczych wydawca nie występuje.

Pytania prejudycjalne

1. Czy do celów stosowania przepisów materialnych rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2015/751 z dnia 29 kwietnia 2015 r. w sprawie opłat interchange w odniesieniu do transakcji płatniczych realizowanych w oparciu o kartę (zwanego dalej „rozporządzeniem”) art. 2 pkt 11 tego rozporządzenia należy interpretować w ten sposób, że całkowitą kwotę netto płatności, rabatów i zachęt otrzymywanych przez partnera w ramach co-brandingu w trójstronnym systemie kart płatniczych w związku z transakcjami płatniczymi lub powiązаныmi czynnościami opartymi na karcie uznaje się za kompensatę netto, nawet jeżeli partner w ramach co-brandingu sam nie jest wydawcą?
2. Czy art. 4 w związku z art. 2 pkt 10 zdanie drugie rozporządzenia należy interpretować w ten sposób, że kompensata netto mieści się bezpośrednio w zakresie stosowania art. 4?
3. Czy art. 5 rozporządzenia należy interpretować w ten sposób, że odnosi się on także do opłat – łącznie z kompensatą netto – jakie partner w ramach co-brandingu otrzymuje od systemu kart płatniczych wówczas, gdy partner w ramach co-brandingu nie jest wydawcą?
- 4a. Czy art. 5 rozporządzenia należy interpretować w ten sposób, że wynagrodzenie – łącznie z kompensatą netto – otrzymywane przez partnera w ramach co-brandingu w związku z transakcjami płatniczymi lub powiązаныmi działaniami ma cel równoważny z opłatą interchange, jeżeli ma ono w zamierzeniu rozszerzyć zakres funkcjonowania systemu kart płatniczych?
- 4b. Czy art. 5 rozporządzenia należy interpretować w ten sposób, że wynagrodzenie – łącznie z kompensatą netto – otrzymywane przez partnera w ramach co-brandingu w związku z transakcjami płatniczymi lub powiązаныmi działaniami ma skutek równoważny z opłatą interchange, jeżeli prowadzi ono do rozszerzenia zakresu funkcjonowania systemu kart płatniczych?
- 4c. W razie udzielenia odpowiedzi przeczącej na powyższe pytania pojawia się pytanie o kryteria lub czynniki, na podstawie których należy dokonać oceny tego,

czy wynagrodzenie – łącznie z kompensatą netto – otrzymywane przez partnera w ramach co-brandingu w związku z transakcjami płatniczymi lub powiązanymi działaniami ma cel lub skutek równoważny z opłatą interchange?

5. Czy art. 5 rozporządzenia należy interpretować w ten sposób, że do celów stosowania art. 4 rozporządzenia wynagrodzenie należy uznać za część opłaty interchange już wtedy, gdy ma ono cel równoważny z opłatą interchange?

6. Czy art. 2 pkt 11 rozporządzenia należy interpretować w ten sposób, że opłatę akceptanta uiszczaną przez partnera w ramach co-brandingu na rzecz trójstronnego systemu kart płatniczych można odliczyć od płatności, rabatów i zachęt otrzymanych przez partnera w ramach co-brandingu od systemu kart płatniczych w związku z transakcjami płatniczymi lub powiązanymi czynnościami opartymi na karcie?

7a. Czy art. 2 pkt 11 rozporządzenia należy interpretować w ten sposób, że od całkowitej kwoty, jaką partner w ramach co-brandingu otrzymuje od systemu kart płatniczych, można odliczyć nie tylko wynagrodzenie pieniężne partnera w ramach co-brandingu, ale również koszty lub ekonomiczną równowartość świadczeń partnera w ramach co-brandingu?

7b. W razie udzielenia odpowiedzi twierdzącej na powyższe pytanie: na podstawie jakich kryteriów należy określić tę wartość?

Powołane przepisy prawa Unii

Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2015/751 z dnia 29 kwietnia 2015 r. w sprawie opłat interchange w odniesieniu do transakcji płatniczych realizowanych w oparciu o kartę: artykuły 2, 4 i 5

Zwięzłe przedstawienie stanu faktycznego i postępowania głównego

- 1 American Express Europe i American Express Carte France (zwane dalej łącznie „Amex”) prowadzą trójstronny system kart płatniczych w rozumieniu art. 2 pkt 18 rozporządzenia 2015/751. Visa i MasterCard prowadzą czterostronny system kart płatniczych w rozumieniu art. 2 pkt 17 rozporządzenia 2015/751.
- 2 W czterostronnym systemie kart płatniczych transakcje płatnicze przebiegają za pośrednictwem wydawcy (po stronie posiadacza karty) oraz agenta rozliczeniowego (po stronie odbiorcy). W ramach tego systemu agent rozliczeniowy płaci na rzecz wydawcy opłatę za dokonanie rozrachunku transakcji, tj. opłatę interchange. Kompensata netto określona w art. 2 pkt 11 rozporządzenia 2015/751 stanowi część opłaty interchange.
- 3 W przypadku trójstronnego systemu kart płatniczych system wydaje kartę płatniczą i sam dokonuje rozrachunku płatności dokonanych przy użyciu karty,

w związku z czym w takim systemie nie ma (widocznej) opłaty interchange. Rozporządzenie 2015/751 określa maksymalny pułap opłat interchange, a zatem co do zasady nie ma zastosowania do trójstronnych systemów kart płatniczych. Zgodnie z art. 1 ust. 5 rozporządzenia 2015/751 uznaje się jednak, że rozporządzenie to ma zastosowanie do trójstronnego systemu kart płatniczych wówczas, gdy wydaje on kartę wraz z partnerem w ramach co-brandingu.

- 4 W 2010 r. Amex nawiązał współpracę z Koninklijke Luchtvaart Maatschappij (zwanym dalej „KLM”) jako partnerem w ramach co-brandingu, która to współpraca miała na celu wydawanie konsumentom kart kredytowych w ramach co-brandingu. Z tego tytułu Amex zapłacił na rzecz KLM „*signing bonus*” (ang. premię za podpisanie) oraz szereg innych opłat.
- 5 W ramach powyższej współpracy klienci uzyskują dostęp do programu lojalnościowego KLM, w którym mogą gromadzić mile (ang. „*Miles*”), między innymi dzięki podróżom z KLM. Takie mile można następnie wymienić na loty lub inne usługi świadczone przez KLM. Ponadto KLM i Amex uzgodniły, że posiadacze kart Amex mogą gromadzić mile bezpośrednio w programie lojalnościowym. W tym celu Amex kupuje mile od KLM i przyznaje je posiadaczom swoich kart w oparciu o korzystanie z karty kredytowej.
- 6 W 2018 r. KLM rozpiisał przetarg na nową współpracę w ramach co-brandingu, w wyniku którego spośród kilku systemów kart płatniczych – wśród których znajdowały się również Visa i MasterCard – jako partnera do współpracy ponownie wybrał Amex. W ramach tej nowej współpracy Amex ponownie zapłacił na rzecz KLM „*signing bonus*” oraz szereg innych opłat.
- 7 W maju 2017 r. Autoriteit Consument en Markt (organ ochrony konsumentów i rynku) wszczął postępowanie wyjaśniające w sprawie współpracy pomiędzy Amex i KLM. W dniu 6 marca 2019 r. Autoriteit Consument en Markt nałożył obwarowany grzywną nakaz, na mocy którego w ramach istniejącej oraz przyszłej współpracy w zakresie co-brandingu Amex będzie uiszczal na rzecz KLM opłatę z tytułu pojedynczej transakcji w wysokości nieprzekraczającej 0,3 % wartości transakcji, zgodnie z art. 4 w związku z art. 5 rozporządzenia 2015/751.
- 8 Amex i KLM wniosły od wspomnianej decyzji z dnia 6 marca 2019 r. sprzeciw do Autoriteit Consument en Markt. Twierdzą, że w ramach swojej współpracy przestrzegają standardu 0,3 %, między innymi dlatego, że Amex odlicza wartość zakupionych przez siebie mil od opłat, jakie uiszczą na rzecz KLM.
- 9 Decyzją z dnia 22 stycznia 2020 r. Autoriteit Consument en Markt oddalił sprzeciw Amex i KLM jako bezzasadny, a następnie decyzją z dnia 21 grudnia 2020 r. zażądał uregulowania grzywny.
- 10 Od tejże decyzji z dnia 21 grudnia 2020 r. KLM i Amex wniosły skargę do rechtbank Rotterdam (sądu rejonowego w Rotterdamie). Rechtbank uznał zasadność wniesionej przez Amex i KLM skargi, stwierdził nieważność decyzji Autoriteit Consument en Markt z dnia 22 stycznia 2020 r. i 21 grudnia 2020 r.

oraz nakazał Autoriteit Consument en Markt wydanie nowej decyzji. Rechtbank Rotterdam orzekł, iż Autoriteit Consument en Markt w niewystarczający sposób umotywował swoje stanowisko mówiące, że wszelkie wynagrodzenie uiszczane przez Amex na rzecz KLM należy traktować jak ukryte opłaty interchange, ponieważ nie wykazał, że wynagrodzenie to ma cel lub skutek równoważny z opłatą interchange. W rezultacie rechtbank Rotterdam nie może stwierdzić, że Amex naruszył art. 4 w związku z art. 5 rozporządzenia 2015/751.

- 11 Zarówno Autoriteit Consument en Markt, jak i KLM i Amex wniosły apelację do sądu odsyłającego. Jako strony zainteresowane w postępowaniu w pierwszej instancji apelację wniosły również Visa i MasterCard.

Istotne argumenty stron w postępowaniu głównym

W przedmiocie wykładni art. 4 rozporządzenia 2015/751

- 12 Amex podnosi, że tak jak w przypadku czterostronnego systemu kart płatniczych istnieją opłaty, których nie reguluje rozporządzenie 2015/751, tak i w ramach trójstronnego systemu kart płatniczych również istnieją opłaty, których rozporządzenie to nie reguluje. Zarówno z brzmienia, jak i z celu rozporządzenia 2015/751 wynika, że w jego zakresie mieszczą się wyłącznie te opłaty na rzecz wydawcy karty, których brak jest w trójstronnym systemie kart płatniczych.
- 13 Autoriteit Consument en Markt twierdzi, że opłaty, jakie KLM otrzymuje od Amex, należy uznać za kompensatę netto w rozumieniu art. 2 pkt 11 rozporządzenia 2015/751, w konsekwencji czego stanowią one część opłaty interchange. Zdaniem Autoriteit Consument en Markt na potrzeby uznania danej opłaty za opłatę interchange, a w szczególności za kompensatę netto, nie jest konieczne, by wydawca – który nie jest obecny w trójstronnym systemie kart płatniczych z udziałem partnera w ramach co-brandingu – otrzymywał płatności. Maksymalny pułap opłaty interchange uregulowano w art. 4 rozporządzenia 2015/751, a przedmiotowa kompensata netto mieści się zatem bezpośrednio w zakresie tego przepisu. MasterCard popiera taką wykładnię.

W przedmiocie wykładni art. 5 rozporządzenia 2015/75

- 14 Zdaniem Amex brzmienie art. 5 rozporządzenia 2015/751 stoi na przeszkodzie temu, by jako opłatę interchange postrzegać opłaty na rzecz niebędącego wydawcą partnera w ramach co-brandingu. Nie ma zatem potrzeby badać, czy opłaty takie mają cel lub skutek, który byłby równoważny z opłatą interchange.
- 15 Autoriteit Consument en Markt, MasterCard i Visa argumentują natomiast, że przyjmując rozporządzenie 2015/751, prawodawca Unii wyszedł z założenia, że opłaty na rzecz partnera w ramach co-brandingu w trójstronnym systemie kart płatniczych mogą prowadzić do podobnych niedoskonałości rynku jak opłata interchange w systemie czterostronnym.

- 16 Autoriteit Consument en Markt uważa, że pod tym względem istotne jest to, jaki skutek opłata wywiera na relację pomiędzy systemem kart płatniczych a partnerem w ramach co-brandingu. Opłaty są równoważne, jeżeli mogą przekonać stronę trzecią do współpracy w ramach systemu kart płatniczych, niezależnie od tego, czy taki efekt jest zamierzony.

W przedmiocie wykładni pojęcia „kompensata netto”

- 17 Amex i KLM podnoszą, że przy obliczaniu kompensaty netto opłatę akceptanta, jaką KLM uiszcza na rzecz Amexu z tytułu akceptacji transakcji kartą kredytową, należy pomniejszyć o kwotę opłat, jakie Amex uiszcza na rzecz KLM. Wliczają się w to również i mile zakupione przez Amex, w związku z czym nie dochodzi do przekroczenia wynoszącego 0,3 % standardu, w którym mowa w art. 4 rozporządzenia 2015/751.
- 18 Autoriteit Consument en Markt twierdzi, że nie można odliczyć opłaty akceptanta, jaką KLM uiszcza na rzecz Amexu z tytułu akceptacji transakcji kartą kredytową, ponieważ płatność ta odbywa się w ramach stosunku prawnego, który nie wiąże się ze współwydawaniem karty płatniczej. Jeżeli zaś chodzi o mile, to organ ten jest zdania, że ich wartość określono z zawyżeniem, jako że nie wszystkie mile podlegają wymianie w 100 %, co może prowadzić do obchodzenia maksymalnej opłaty interchange.

Zwięzłe uzasadnienie odesłania

- 19 Zrównanie trójstronnego systemu kart płatniczych z udziałem partnera w ramach co-brandingu oraz czterostronnego systemu kart płatniczych zostało dodane do rozporządzenia 2015/751 na późnym etapie prac legislacyjnych, więc brzmienie rozporządzenia jest dostosowane do czterostronnych systemów kart płatniczych z możliwym do wyróżnienia wydawcą. W wyroku z dnia 7 lutego 2018 r. (C-304/16, American Express Co./The Lords Commissioners of Her Majesty's Treasury, ECLI:EU:C:2018:66) Trybunał Sprawiedliwości orzekł już, że do celów zastosowania art. 1 ust. 5 rozporządzenia 2015/751, aby dany trójstronny system kart płatniczych można było uznać za czterostronny system kart płatniczych, nie jest konieczne, by partner w ramach co-brandingu w trójstronnym systemie kart płatniczych działał jako wydawca w rozumieniu art. 2 pkt 2 tego rozporządzenia.
- 20 W przeciwieństwie do sądu pierwszej instancji sąd odsyłający jest zdania, że w świetle skutków tego zrównania wykładnia art. 4 i 5 rozporządzenia 2015/751 nie jest na tyle klarowna, by nie budzić uzasadnionych wątpliwości. Aby móc rozstrzygnąć, czy opłaty, jakie Amex uiszcza na rzecz partnera w ramach co-brandingu KLM przy wydawaniu karty kredytowej pod wspólną marką, naruszają rozporządzenie 2015/751, sąd odsyłający zwraca się o wyjaśnienie kilku kwestii.

W przedmiocie wykładni art. 4 rozporządzenia 2015/751

Pytanie pierwsze

- 21 Zdaniem sądu odsyłającego nie jest jasne, czy płatności, jakie KLM otrzymuje od Amexu, stanowią kompensatę netto w rozumieniu art. 2 pkt 11, ponieważ definicja tego pojęcia wymaga, by płatności otrzymywane były przez wydawcę, którego brak w trójstronnym systemie kart płatniczych.
- 22 Trybunał Sprawiedliwości orzekł już w pkt 70 i 71 sprawy C-304/16, iż nie można wykluczyć, że pewien rodzaj wynagrodzenia lub korzyści może być uznany za ukrytą opłatę interchange, nawet jeśli partner w ramach co-brandingu nie występuje w charakterze wydawcy. Zważywszy, że na mocy art. 2 pkt 10 rozporządzenia 2015/751 kompensata netto stanowi część opłaty interchange, sąd zastanawia się, czy również i w przypadku kompensaty netto nie istnieje wymóg mówiący, by płatności otrzymywane były przez wydawcę.

Pytanie drugie

- 23 W razie udzielenia odpowiedzi twierdzącej na pytanie pierwsze sąd odsyłający zastanawia się, czy kompensata netto – jako część opłaty interchange – wchodzi bezpośrednio w zakres pułapu opłaty interchange, o którym mowa w art. 4 rozporządzenia 2015/751. W takim przypadku nie istniałaby mianowicie potrzeba, by badać, czy taka kompensata netto ma cel lub skutek równoważny z opłatą interchange, co jest wymagane na mocy art. 5 rozporządzenia 2015/751.

W przedmiocie wykładni art. 5 rozporządzenia 2015/751

Pytanie trzecie

- 24 Artykuł 5 rozporządzenia 2015/751 ustanawia zakaz obchodzenia przepisów w odniesieniu do opłat uiszczanych na rzecz wydawcy. Sąd odsyłający ponownie zastanawia się, czy w przypadku trójstronnych systemów kart płatniczych – w świetle pkt 70 i 71 wyroku w sprawie C-304/16 – można stwierdzić, że po to, by zastosowanie miał zakaz obchodzenia przepisów, nie jest konieczne, by odbiorcą opłat był wydawca.

Pytanie czwarte a), b) i c)

- 25 W razie udzielenia odpowiedzi twierdzącej na pytanie trzecie: z brzmienia rozporządzenia 2015/751 nie jest dla sądu odsyłającego jasne, kiedy opłaty uiszczane na rzecz partnera w ramach co-brandingu w trójstronnym systemie kart płatniczych mają „cel i skutek” równoważny z opłatą interchange, zgodnie z wymogiem określonym w art. 5 rozporządzenia 2015/751.

- 26 Z legislacyjnych prac przygotowawczych nad rozporządzeniem 2015/751 oraz z opinii rzecznika generalnego z dnia 6 lipca 2017 r. w sprawie C-304/16 (ECLI:EU:C:2017:524, w szczególności pkt 95, 96, pkt 132 i przypis 44) sąd odsyłający wnioskuje, że skutek lub cel wynagrodzenia w takim trójstronnym systemie kart płatniczych mógłby być równoważny opłacie interchange, jeżeli takie wynagrodzenie prowadziłoby do rozszerzenia zakresu funkcjonowania systemu kart płatniczych.

Pytanie piąte

- 27 W dalszej kolejności sąd odsyłający zastanawia się, czy mając na uwadze sformułowanie „o celu *lub* skutku równoważnym z opłatą interchange” [wyróżnienie własne] zawarte w art. 5 rozporządzenia 2015/751, do celów zastosowania art. 4 tego rozporządzenia wystarczy, by wynagrodzenie miało cel równoważny z opłatą interchange. Zdaniem sądu w świetle celu rozporządzenia 2015/751, jakim było ograniczenie kosztów związanych z transakcjami realizowanymi w oparciu o kartę po stronie konsumentów, można mianowicie stwierdzić również, że istotny jest przede wszystkim skutek wynagrodzenia, zanim wynagrodzenie stanie się częścią opłaty interchange do celów zastosowania art. 4 rozporządzenia 2015/751.
- 28 *W przedmiocie wykładni pojęcia „kompensata netto”*

Pytanie szóste

- 29 W kontekście trójstronnego systemu kart płatniczych sąd odsyłający ma również wątpliwości co do sposobu obliczania całkowitej kwoty netto, tj. pojęcia pochodzącego z definicji pojęcia „kompensata netto” w art. 2 pkt 11 rozporządzenia 2015/751.
- 30 Przytacza motyw 31 rozporządzenia 2015/751 łączący kompensatę netto z zakazem obchodzenia przepisów, o którym mowa w art. 5 tego rozporządzenia. Motyw 31 stanowi w szczególności, że w celu sprawdzenia, czy dochodzi do obchodzenia przepisów prawa, do celów obliczenia kompensaty netto należy pomniejszyć całkowitą kwotę „płatności lub zachęt” otrzymanych przez wydawcę o „opłaty” uiszczane na rzecz systemu kart płatniczych przez wydawcę. Mamy zatem do czynienia z dwoma przepływami opłat: z jednej strony są „płatności lub zachęty” uiszczane przez system kart płatniczych na rzecz wydawcy, a z drugiej strony – „opłaty” uiszczane przez wydawcę lub partnera w ramach co-brandingu na rzecz systemu kart płatniczych.
- 31 W kontekście rozpatrywanego trójstronnego systemu kart płatniczych, w którym brak jest możliwego do zidentyfikowania wydawcy, sąd odsyłający zastanawia się, czy opłata akceptanta, jaką KLM uiszcza na rzecz Amexu z tytułu akceptacji transakcji kartą kredytową, mieści się w tym drugim typie przepływu opłat, a w konsekwencji czy można odliczyć ją od płatności wynagrodzenia, jakie Amex uiszcza na rzecz KLM do celów obliczenia opłaty interchange.

Pytanie siódme a) i b)

- 32 Wreszcie, sąd odsyłający odwołuje się do tego, że brzmienie definicji pojęcia „kompensaty netto” oraz motywu 31 nie ogranicza wynagrodzenia, które należy wziąć pod uwagę, do wynagrodzenia wyłącznie pieniężnego. W związku z tym sąd odsyłający stwierdza, że od całkowitego wynagrodzenia, jakie Amex uiszcza na rzecz KLM i jakie jest istotne dla obliczenia kompensaty netto, można by odliczyć mile, które Amex kupuje od KLM. Sąd odsyłający zastanawia się ponadto, w jaki sposób należy określić wartość tego niepieniężnego wynagrodzenia, tak aby uniknąć obchodzenia maksymalnej opłaty interchange ustanowionej w art. 4 rozporządzenia 2015/751.

DOKUMENT ROBOCZY